

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Vita B. Francisci Xaverii

Torsellini, Orazio

Coloniae Agrippinae, 1610

IV. Goanum Collegium Societati parat.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42323

num ex alio orbe terrarum, tam multa genere tamque præclara, nulla omnino mercede, ne laudis quidem & gloriæ. Ergo ut antea in Lusitania, sic in India, Apostolus vulgò cœptus est appellari, non minore utique eius stomacho, quam pudore. Sed vicit multitudinis siue pertinacia dicenda est, siue constantia. Hæsit enim deinceps Xaverio Apostoli cognomen adeò, ut excuti ab eo nullo modo potuerit. Idemque postea cognomen à Francisco, quasi capite, ad eius manavit socios. Verum hi denique effecerunt, ut nouo nomine (de quo mox dicemus) assumpto, vetus illud nimis magnificentum deponerent nomen.

*Apostolus
in India
appellatur.*

CAPVT IV.

Goanum Collegium Societati parat.

PAUCIS ante Xaverij aduentum mensibus, Goæ pij quidam homines, auctore F. Iacobo Borbano, rei Christianæ augendæ societate inter se inita (ut supra ostendimus) Indorū Seminarium inchoarant. Iamque rerum vsu docti consenserant, optimū factu esse, pueros adorationem Indicarum nationum, Christianis peregrinoribus & literis imbui; ac deinde suam

quemque domum remitti, partim Sacerdotes, partim interpretes futuros. Igitur communi consilio ad Ferdinandum Rodericum Quæstorem Regium (is tunc Stephano Gama Indiæ Prætoris absentis loco Goæ præerat) rem deferunt, eodem consilium & auxilium petentes. Ex eius ergo auctoritate Sodalitas instituitur his legibus, ut Goæ ex omnibus ferme Indiæ nationibus (nominatim autem appellabantur Canarini, ad quos Goa ipsa pertinet, Cingalæ, Malauarum Cellanij, Bengalenses, Peguani, Malabareses, Sinæ, Abyssini) pueri Christiani mysterijs ac præceptis erudirentur, quos deinde Sacerdotum aut interpretum implerent vicem. Quod si qui ad neutrum munus essent idonei, alerentur tamen quoad artem aliquam addiscerent. Erant quidem familiaris procuracionem per se delectos à Sodalitate curatores, puerorum verò institutionem apud Franciscanos esse placuit. His rebus ita contentis, Quæstor regius Prætoris Indiæ Regis Lusitani nomine stipendium publico octingentorum aureorum, quod tum Deorum Sacerdotes fruebantur, Goæ no Seminario attribuit, Dæmonis operibus ad Dei cultum diuina providentia ventente. Id vestigial deinde duplicatum eodem

eodem, & ab Indiæ Prætore & Regia auctoritate firmatum: ædes quoque cum templo ædificari cœptæ: Collegio, quoniam ad Christianæ fidei propagationem referebatur, à Sancta fide nomen est inditum. Redituum iam & eleemosynarum tanta vis erat, vt centum alumni sustineri facile possent. alebantur tum sexaginta. Præerat Collegio F. Iacobus Borbanus, is, qui eius auctor fuerat. Cæterum id Collegium Societati IESV diuinitus erat destinatum: quod ipsemet Borbanus, ex quo tempore Societatem nosse cœpit, lectus euentu non semel prædixit. Ille igitur Xauerij egregia vitæ ratione perspecta, studioque instituendæ teneræ ætatis valde probato, Seminarij administrationem vtrò ei detulit. Ille; vtpote, qui diseminando Euāgelio totam Indiam peragran-

*Seminarij
admini-
strationem
recusat.*

re in animo haberet, id oneris scilicet recusauit. Instare primò acriter Iacobus; negotij magnitudinem proponere; vberimos fructus percensere; Seminarium illud Sacerdotum atque interpretū, Ethnicarum nationum subsidium, maximum ad religionem propagandam momentum esse veris laudibus memorans: Vbi nihil se proficere animaduertit; cū ipsemet, tum per Sosam Prætorem Indiæ agere cœpit, vt si Xauerius eam curam

suscipere ipse aut non posset, aut nollet,
 at alicui saltem è socijs, suis mandaret.
 Paulum & Mansillam socios Franciscus
 è Mozambico propediem, alios item de-
 inceps è Lusitania expectabat. Itaque a-
 nimo Collegij illius amplitudinem atq;
 usum eximium præfagiente, rem com-
 plexus, Paulum destinavit sui muneris
 Vicarium: alumnorumque Magistros
 Societate inde usque ab vrbe Roma ex-
 ciuit, haud minore Prætoris quàm Bor-
 bani voluntate. Inde redivis annuis re-
 gia liberalitate auctis, cum ad augendum
 alumnorum numerum laxari tecta pla-
 cuisset, Socræ Prætoris nõ auctoritas ma-
 gis quàm largitas negotio favit. Novum
 templum, descriptæque denuò ædes, e-
 iusdem potissimum ope atq; operâ, bre-
 vi tempore absolutæ sunt. Templum di-
 catum Apostolo Paulo: inde Collegium
 S. Pauli appellatum. Ex eo deinde homi-
 nes è Societate nomen acceperunt. Nam
 cum id Collegium postea, saluo Indorũ
 Seminario, Societati IESV ab Rege Lusit-
 ania attributũ esset, Patribus in Indiam
 & Orientem destinatis instituendis; Pa-
 tres cognomen traxerunt ex loco. Id ho-
 die regia munificentia locupletatum bo-
 nis, ædificiisque ornatum est, egregium
 sanè Lusitanorum Regum munificentia

monte

monumentum, amplissimumq; concionatorum sacerdotumq; ad usum Indiæ Orientalisq; Seminarium, Conimbricensi Seminario in Goanũ ab Rege Lusitaniz verso. Hic enim (præter plurimos ex Indorum populis alumnos, qui separatas colunt ædes) ad centũ partim ibidem adsciti in Societatem I E S V, partim à Lusitania submissi, bonis artib⁹ ac moribus instruuntur, donec satis idonei sint ad Indiæ Orientalisq; gentes exemplis & sermonibus iuuandas. Hanc primũ Societati sedem diuina prouidentia constituit in India, priusquam ibi esset Societatis nomen auditum: eademq; sedes parens est & caput sedium cæterarum, quæ deinceps in Oriente plurimæ quasitæ conditæq;. Cæterum vt ad ordinem rerum, vnde opportunitas Goani Collegij per Xauerium parte auerterat, redeamus) Seminario, quod diximus, Societati assignato, nouum Indiæ campum Xauerio excolendum Deus attribuit.

*Goanum
Collegium
Societatis
IESV.*

CAPVT V.

*Ad Comorinenses neophytos iuuandos
proficiscitur.*

IAM prolapsam Goæ Christianam disciplinam Xauerius restituerat, cum

F 4 Come-